EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.5.2020
COM(2020) 511 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Horvaatia 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Horvaatia 2020. aasta lähenemisprogrammi kohta

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Horvaatia 2020. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Horvaatia 2020. aasta lähenemisprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjon võttis 17. detsembril 2019 vastu iga-aastase kestliku majanduskasvu strateegia, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2020) algust. Strateegias võeti nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast. 17. detsembril 2019 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka häiremehhanismi aruande, milles nimetati Horvaatiat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(2) 2020. aasta aruanne Horvaatia kohta[3] avaldati 26. veebruaril 2020. Selles hinnati Horvaatia edusamme nõukogu poolt 9. juulil 2019 vastu võetud riigipõhiste soovituste[4] täitmisel, varasematel aastatel esitatud soovituste järelmeetmete võtmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka

[1] ELT L 209, 2.8.1997, lk 1.
[2] ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.
[3] SWD(2020) 510 final.
[4] ELT C 301, 5.9.2019, lk 117.

vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi, mille tulemused avaldati samuti 26. veebruaril 2020. Komisjon järeldas oma analüüsi põhjal, et Horvaatias esineb makromajanduslik tasakaalustamatus, mis tuleneb avaliku ja erasektori võla ning välisvõla kõrgest tasemest aeglase potentsiaalse majanduskasvu tingimustes.

(3) 11. märsil 2020 kinnitas Maailma Terviseorganisatsioon COVID-19 pandeemia ametlikult ülemaailmseks pandeemiaks. Tegemist on tõsise rahvatervisealase hädaolukorraga, mis mõjutab kodanikke, ühiskondi ja majandusi. Pandeemia avaldab ränka survet riiklikele tervishoiusüsteemidele, häirib üleilmsete tarneahelate toimimist, muudab finantsturgude volatiilsust, põhjustab tarbijate nõudluse järsku langust ja avaldab negatiivset mõju paljudele sektoritele. Pandeemia ohustab inimeste töökohti, sissetulekuid ja ettevõtjate äritegevust. See on toonud kaasa suure majandussõoki, millel on juba praegu tõsised tagajärjed kogu Euroopa Liidus. 13. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise,[5] milles kutsutakse üles võtma praegusele kriisiolukorrale reageerimiseks koordineeritud majanduslikke meetmeid, kaasates kõik riikliku ja liidu tasandi osalejad.

(4) Mitu liikmesriiki on kuulutanud välja eriolukorra või võtnud kasutusele erakorralised meetmed. Kõik erakorralised meetmed peaksid olema rangelt proportsionaalsed, vajalikud, tähtajalised ning kooskõlas Euroopa ja rahvusvaheliste standarditega. Nende üle tuleks teha demokraatlikku järelevalvet ja sõltumatut kohtulikku kontrolli.

(5) 20. märtsil 2020 võttis komisjon vastu teatise stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli aktiveerimise kohta[6]. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikes 1, artikli 6 lõikes 3, artikli 9 lõikes 1 ja artikli 10 lõikes 3 ning määruse (EÜ) 1467/97 artikli 3 lõikes 5 ja artikli 5 lõikes 2 sätestatud klausel hõlbustab eelarvepoliitika koordineerimist tõsise majandusliku surutise korral. Kõnealuses teatises esitas komisjon nõukogule seisukoha, et COVID-19 pandeemia tagajärjel eeldatavasti tekkiva tõsise majandusliku surutise olukorras on olemas tingimused klausli aktiveerimiseks. 23. märtsil 2020 nõustusid liikmesriikide rahandusministrid komisjoni hinnanguga. Üldise vabastusklausli aktiveerimine võimaldab ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas liikumise kohandamiskavast, eeldusel et selline kõrvalekaldumine ei ohusta riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikas perspektiivis. Parandusliku osa puhul võib nõukogu teha komisjoni soovituse alusel ka otsuse võtta vastu muudetud eelarvekurss. Üldine vabastusklausel ei peata stabiilsuse ja kasvu pakti menetlusi. See võimaldab liikmesriikidel kõrvale kalduda tavapäraselt kohaldatavatest eelarvekohustustest ning komisjonil ja nõukogul võtta pakti raames vajalikke poliitika koordineerimise meetmeid.

(6) Jätkuvalt on vaja meetmeid, et piirata ja kontrollida pandeemia levikut, tugevdada riiklike tervishoiusüsteemide vastupanuvõimet, leevendada pandeemia sotsiaal-majanduslikke tagajärgi ettevõtjatele ja eraisikutele suunatud toetusmeetmete abil ning tagada töökohtadel nõuetekohased tervise- ja ohutusnõuded, mida on vaja majandustegevuse taastamiseks. Liit peaks täielikult kasutama tema käsutuses olevaid erinevaid vahendeid, et toetada liikmesriikide jõupingutusi neis valdkondades. Samal ajal peaksid liikmesriigid ja liit tegema koostööd ühiskonna ja majanduse normaalseks toimimiseks ning kestliku majanduskasvu saavutamiseks vajalike meetmete

[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

ettevalmistamiseks, integreerides neisse meetmetesse ka rohe- ja digipöörde ning võttes arvesse kõiki kriisist saadud õppetunde.

(7) COVID-19 kriis on toonud esile paindlikkuse, mida ühtne turg pakub erakorraliste olukordadega kohanemisel. Et aga tagada kiire ja sujuv üleminek taastumisfaasi ja kaupade, teenuste ja töötajate vaba liikumine, tuleks ühtse turu normaalset toimimist takistavad erakorralised meetmed kõrvaldada niipea, kui need ei ole enam hädavajalikud. Praegune kriis on näidanud, et tervishoiusektoris on vaja kriisiks valmisoleku kavasid, milles sisalduvad täiustatud hankestrateegiad, erinevate tarneahelate võimalused ja mille alusel saaks luua elutähtsate tarnete strateegilised varud. Neid põhielemente tuleb järgida põhjalike kriisideks valmisoleku kavade väljatöötamisel.

(8) Liidu seadusandja on juba muutnud asjaomaseid õigusraamistikke,[7] et võimaldada liikmesriikidel mobiliseerida kõik Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamata vahendid, et nad saaksid leevendada COVID-19 pandeemia erakorralisi tagajärgi. Need muudatused loovad suurema paindlikkuse ning pakuvad lihtsustatud ja ühtlustatud menetlusi. Et vähendada survet rahavoogudele, võivad liikmesriigid 2020–2021. eelarveaastal kasutada liidu eelarvest kaasrahastamist 100 %-määraga. Horvaatiat julgustatakse neid võimalusi täielikult ära kasutama, et aidata kõige raskemasse olukorda sattunud üksikisikuid ja sektoreid.

(9) Pandeemia sotsiaal-majanduslikud tagajärjed on ilmselt suured ja jagunevad Horvaatia piirkondade vahel ebaühtlaselt, sest piirkondade spetsialiseerumismudelid on erinevad. Eriti kannatavad rannikupiirkonnad ja saared, mis sõltuvad suurel määral turismist. Praegune olukord nõuab seetõttu sihipäraseid poliitilisi meetmeid.

(10) Horvaatia esitas 30. aprillil 2020 oma 2020. aasta riikliku reformikava ja 2020. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

(11) Horvaatia suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglit.

(12) Oma 2020. aasta lähenemisprogrammis kavandab valitsus valitsemissektori nominaalse eelarvepositsiooni halvenemist 2019. aasta sisemajanduse koguprodukti ülejäägilt (0,4 % SKPst) 2020. aastal selle puudujäägile (6,8 % SKPst), kusjuures 2021. aastaks kavandatakse puudujäägi taastumist 2,4 %le SKPst. 2020. aasta lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse pärast seda, kui see 2019. aastal langes 73,2 %le SKPst, suurenema 2020. aastal 86,7 %le. Makromajanduslikke prognoose ja eelarveväljavaateid mõjutab COVID-19 pandeemiaga seotud suur ebakindlus.

(13) Vastuseks COVID-19 pandeemiale ja osana koordineeritud liidu lähenemisviisist on Horvaatia võtnud eelarvemeetmeid, et suurendada oma tervishoiusüsteemi suutlikkust, ohjeldada pandeemiat ning anda abi kriisist eriti palju mõjutatud inimestele ja

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrus (EL) 2020/460, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID- 19 puhangule (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus) (ELT L 99, 31.3.2020, lk 5) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2020. aasta määrus (EL) 2020/558, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1301/2013 ja (EL) nr 1303/2013 seoses erimeetmetega erandliku paindlikkuse lubamiseks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasutamisel, et reageerida COVID- 19 puhangule (ELT L 130, 24.4.2020, lk 1).

sektoritele. 2020. aasta lähenemisprogrammi kohaselt moodustasid kõnealused eelarvemeetmed 2,8 % SKPst. Kaks peamist meedet on ettevõtjatele töötajate hoidmise eest makstavad toetused ja eriti valusa löögi saanud ettevõtjatele suunatud maksuvabastused. Lisaks on Horvaatia võtnud vastu meetmed, millel ei ole küll otsest mõju eelarvele, kuid mille abil aidatakse toetada ettevõtjate likviidsust ning mis moodustavad 2020. aasta lähenemisprogrammis esitatud hinnangute kohaselt 1,3 % SKPst. Kõnealused meetmed hõlmavad üksikisiku ja äriühingu tulumaksu ning sotsiaalkindlustusmaksete edasilükkamist. Üldiselt on Horvaatia võetud meetmed kooskõlas suunistega, mis on esitatud komisjoni teatises „Euroopa koordineeritud majanduslikud meetmed COVID-19 puhangule reageerimiseks“. Nende meetmete täielik rakendamine, millele järgneb eelarvepoliitika ümbersuunamine keskpika perioodi usaldusväärse eelarvepositsiooni saavutamisele, kui majandustingimused seda võimaldavad, aitab kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkuse säilitamisele keskpikas perspektiivis.

(14) Kui poliitikat ei muudeta, on Horvaatia valitsemissektori eelarvepositsioon komisjoni 2020. aasta kevadprognoosi kohaselt 2020. aastal –7,1 % SKPst ja 2021. aastal –2,2 % SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks prognooside kohaselt ulatuma 2020. aastal 88,6 %ni SKPst, jäädes 2021. aastal 83,4 %ni SKPst.

(15) Kuna Horvaatia kavatses 2020. aastal ületada eelarvepuudujäägi kontrollväärtust (3 % SKPst), esitas komisjon 20. mail 2020 aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud aruande. Kokkuvõttes nähtub analüüsist, et aluslepingus ja määruses (EÜ) nr 1467/1997 määratletud eelarvepuudujäägikriteerium ei ole täidetud.

(16) Reageerides pandeemiale võttis Horvaatia koheselt kaugeleulatuvaid meetmeid, et kaitsta oma kodanikke ja tõkestada viiruse levikut. Pandeemia (ja sellega seonduvad piirangud) on tõsiselt häirinud äritegevust, mis omakorda on mõjutanud negatiivselt tööturgu. Komisjoni kevadprognoosi kohaselt väheneb reaalne SKP 2020. aastal 9,1 %ni ja taastub 2021. aastal 7,5 %le, samas suureneb töötuse määr prognooside kohaselt 2020. aastal 10,2 %ni ning 2021. aastal paraneb, jäädes 7,4 %le. Turismisektor, mis moodustab Horvaatia majanduses olulise osa, kannatab rängalt. Lisaks peab Horvaatia tegelema 22. märtsil 2020 Zagrebis aset leidnud maavärina tagajärgede kõrvaldamisega. Et leevendada negatiivseid majanduslikke mõjusid, võttis Horvaatia vastu ulatusliku meetmepaketi, mille hulka kuulusid järgmised meetmed: palgatoetused, maksude ja sotsiaalkindlustusmaksete tasumise edasilükkamine või maksudest vabastamine, VKEde toetamine, ekspordikindlustuse täiendavad tagatised ja laenumaksete peatamine, neile lisandusid turismisektorile ja teistele väga raskesse olukorda sattunud sektoritele suunatud meetmed.

(17) COVID-19 pandeemia paneb proovile Horvaatia tervishoiusüsteemi vastupanuvõime. Ehkki juurdepääs tervishoiuteenustele on Horvaatias üldiselt hea, on meditsiinilise abi kaugusest tingitud kättesaamatusega seotud näitajad liidu kõrgeimate hulgas. Tervishoiutöötajate ja tervishoiuasutuste geograafiliselt ühtlasem jaotus võimaldaks juurdepääsu tervishoiuteenustele lihtsustada. Vastutuse jaotust Horvaatia tervishoiuasutuste eest, mis praegu jaotub riigi valitsuse ja kohalike haldusüksuste ametiasutuste vahel, saaks parandada. Riigi valitsus peab katma kohalikele haldusüksustele kuuluvate haiglate võlad, kuid tal puudub võimalus nende juhtimist mõjutada. Riigi valitsuse ja kohalike omavalitsuste tihedam koostöö on ülimalt tähtis, et tagada esmatähtsate meditsiinitarvete tarned ja võimaldada võtta COVID-19 leviku piiramiseks vajalikke meetmeid. E-tervise vahendite kasutamine võimaldab vähendada tervishoiutöötajate ja patsientide otsekontakte ning kahandab nakatumisriske. E-

retsepte kasutatakse laialdaselt, kuid digisaatekirjade ja -haiguslugude osakaal on väga madal.

(18) Majandustegevuse aeglustumise tagajärjel on tööandjatel raskusi palkade maksmisega, mis eeldatavasti toob kaasa töötuse ja vaesustaseme suurenemise ning veelgi suurema territoriaalse erinevuse. Tavapäraselt on osalemine aktiivsetes tööturupoliitika meetmetes olnud väga väike, kuid praeguse olukorra taustal on sellised meetmeprogrammid populaarsemaks muutumas. Et toetada tööandjaid ja vähendada koondamiste arvu, tuleks soodustada neid meetmeid, aga ka muid ajakohaseid toetuskavasid, eelkõige lühiajalise töö kavasid. Lühiajaliselt aitavad need meetmed säilitada töökohti, kuid ka keskpikas perspektiivis on nende abil võimalik prognoosida majanduse taastumise faasis tekkivaid tööturuvajadusi. Horvaatia riiklik tööturuasutus peaks tugevdama oma meetmeid, millega toetada tööjõu oskuste (sh digioskuste) omandamist, töötada välja mitteaktiivse elanikkonna teavitamise strateegiaid ja võidelda deklareerimata töö vastu. Töötushüvitised ei paku koondatud töötajatele kindlustunnet, sest nii hüvitistega kaetus kui ka nende suurus jätavad soovida. Ka miinimumsissetulekut tagava toetuse suutlikkust vaesuse vähendamisel peetakse nõrgaks, sest vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse määrad, territoriaalsed erinevused ning vanuse, soo ja puudega seonduvad riskifaktorid on suured.

(19) Muret tekitab ka internetiühenduse kättesaadavus. Horvaatia majapidamistes puudub kodune kiire internetiühendus. Umbes 70% majapidamistes on püsivõrgu lairibaühendus ning vaid 6 % neist on selle võimsus 100Mbps. See takistab kaugtöö tegemist ja distantsõpet just maapiirkondades, peamiselt haavatavate elanikkonnarühmade hulgas, näiteks ebasoodsas olukorras olevatest peredest pärit õpilaste ja puudega õpilaste hulgas. Neil rühmadel on suur oht ühiskonnast kõrvale jääda, kui digiühiskonnale üleminek toimub kiiresti. Koostöös sotsiaalpartneritega tuleks edendada digitehnoloogiat kasutavate alternatiivsete töökorralduste kasutuselevõttu, sest kaugtöö tegijate osakaal (6–7 %) on ELi keskmisest madalam.

(20) Mõnes majandussektoris on tööjõupuudus olnud pikaajaline, seda just puuduvate oskuste tõttu. Nõutavate oskuste, sh digioskuste omandamise soodustamine esmase hariduse ja koolituse käigus ning hilisema ümber- ja täiendõppe käigus suurendaks tootlikkust ja aitaks kõrvaldada töötajate oskustes esinevaid puudujääke. Haridus- ja koolitussüsteemi kvaliteeti ja kaasamisvõimet tuleb parandada igal tasemel ning õppekava reformimist tuleb jätkata. Praeguses kriisiolukorras on digiõppe kasutamine juba näidanud oma väärtuslikkust. Digihariduse ja -koolituse taristut ja materjale ning õpetajate, õpilaste ja lastevanemate digioskusi on vaja edasi arendada.

(21) Horvaatia peaks toetama krediidi ja muude rahastamisvahendite jätkuvat eraldamist (sh pankade välist rahastamist) elujõulistele laenajatele, keda kriis on negatiivselt mõjutanud. Horvaatia on vastu võtnud stiimuli- ja toetuskavad väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd). Tuleks jätkata jõupingutusi, et anda laenude ja tagatiste (eelkõige riiklike tagatiste) näol kiiresti ja jätkuvalt likviidsustoetust ettevõtjatele, keskendudes just VKEdele, et tulla toime kriisiga ja sillutada teed majanduse taastamiseks. Horvaatia ettevõtjad sõltuvad suurel määral pangalaenudest ja rahavoogudest, et oma rahastamisvajadusi katta. Pangandussüsteemi tuleks toetada tagatistega, et luua uusi VKEde rahastamise võimalusi ja parandada nende juurdepääsu rahastamisvahenditele. Meetmete kavandamisel ja rakendamisel tuleb arvesse võtta pangandussektori vastupanuvõimet. Ettevõtjate likviidsust on aidanud suurendada ka maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksetest vabastamine või nende tasumise edasi lükkamine.

(22) Halduskoormuse ja regulatiivsete piirangute vähendamiseks on võetud uusi meetmeid. Näiteks lubade saamise, aruandlusnõuete ja maksustamismenetlustega seonduv ikka veel kõrge regulatiivse ja halduskoormuse tase nõrgestab ettevõtjate äritegevust. Haldus- ja finantskoormuse kaardistamine edeneb, konsulteeritakse sidusrühmadega ja loodud on vastav veebisait, lisaks on võetud meetmeid kõige suuremat halduskoormust tekitavate kohustuste vähendamiseks. Erialaspetsialistide sujuva töölevõtmise ja töötamise tagamine nendele suunatud õigusraamistike ja vastavate haldusmenetluste ühtlustamise kaudu on väga vajalik, eriti just VKEde ja mikroettevõtjate, sh üksikettevõtjate jaoks. Maksutaolised lõivud vaadati läbi ja 2020. aasta mais võttis valitsus vastu esimese tegevuskava.

(23) Selleks et soodustada majanduse taastamist, tuleb esmalt toetada põhjalikult läbitöötatud riiklike investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, sealhulgas asjakohaseid reforme. Rohe- ja digipöördele kaasa aitamiseks peaks Horvaatia soodustama investeerimist majanduskasvu toetavatesse sektoritesse. Tänapäevane ja töökindel digitaristu on riigiasutuste ja ettevõtjate digipöörde korraldamisel esmatähtis. Digipöörde kontekstis tuleb kindlasti investeerida ka ülisuure läbilaskevõimega võrkudesse, näiteks 5G võrku. Nende investeeringutega tuleks toetada Horvaatia riiklikus energia- ja kliimakavas esitatud süsinikuheite vähendamise ja energiasüsteemi ümberkujundamise eesmärkide täitmist Horvaatias. Horvaatias on veel ruumi ja võimalusi investeerida kestlikku linna- ja raudteetransporti, energiatõhususse, taastuvenergiaallikate kasutuselevõttu ja keskkonnahoiu taristusse. Mis puudutab veemajandust ja jäätmekäitlust, siis on Horvaatia näitajad ELi keskmisest tunduvalt madalamad ning Horvaatia majandusarengu säilitamiseks on vaja investeeringuid. Õiglase ülemineku fondi vahendite kavandamine ajavahemikuks 2021–2027 võib aidata Horvaatial lahendada probleeme, mis on seotud üleminekuga kliimaneutraalsele majandusele, eelkõige riigiaruande D lisaga hõlmatud territooriumil. See võimaldaks Horvaatial kõnealuse fondi vahendeid parimal viisil kasutada.

(24) Riiklike ametiasutuste tõhusus Horvaatias on ELi keskmisest madalam. Poliitika kujundamise ja projektide väljatöötamise ning nende rakendamise võimekus on madal, see takistab rakendamise tõhusust ja kiirust, nagu näitas struktuuri- ja investeerimisfondide rakendamine kriisi ajal, samas on need fondid Horvaatia jaoks väga olulised, et leevendada kriisi tagajärgi ja toetada majanduse taastumist. Uue strateegilise planeerimise süsteemi ja väljakuulutatud riikliku arengukava rakendamine ei edene. Riiklike ametiasutuste territoriaalne killustatus on suur ja kohaliku tasandi omavalitsuste kohustused ja vahendid ei ole tasakaalus. Sellega kaasneb avalike teenuste ebaühtlane kvaliteet riigi lõikes ja kasvavad halduskulud.

(25) Tsiviil- ja kaubanduskohtuasjade kuhjumine ja pikaajaline menetlemine mõjutab jätkuvalt ettevõtluskeskkonda ja maksejõuetuse tõhusat menetlemist, kusjuures kriminaalasjade lahendamise kvaliteedi ja tõhususega seonduvad probleemid takistavad võitlust majandus- ja finantskuritegudega. Väga vanade pooleliolevate kohtuasjade lahendamisel ja elektrooniliste suhtlusvahendite kasutamisel kohtutes on tehtud edusamme, kuid parandusteks ruumi jagub.

(26) Kuigi praegustes soovitustes keskendutakse pandeemia sotsiaal-majandusliku mõju leevendamisele ja majanduse taastamise hõlbustamisele, hõlmasid nõukogu poolt 9. juulil 2019 vastu võetud 2019. aasta riigipõhised soovitused ka reforme, mis on olulised keskpika perioodi ja pikaajaliste struktuursete probleemide lahendamiseks. Need soovitused on jätkuvalt asjakohased ja nende järgimist jälgitakse järgmise aasta Euroopa poolaasta tsükli jooksul. Sama kehtib ka investeeringutega seotud

majanduspoliitikat käsitlevate soovituste kohta. Viimati nimetatud soovitusi tuleks arvesse võtta ühtekuuluvuspoliitika rahastamise strateegilisel kavandamisel pärast 2020. aastat, sealhulgas praeguse kriisiga seotud leevendusmeetmete ja väljumisstrateegiate puhul.

(27) Horvaatia finantssektor on hästi kapitaliseeritud ja kasumlik ning pangandussektori varade kvaliteet on viimaste aastatega paranenud. Samas on tõenäoline, et finantsasutused kannatavad kokkupuute tagajärjel sektoritega, mis on COVID-19 pandeemia tõttu kõige haavatavamad. On võetud meetmeid, et leevendada piirangute negatiivset mõju ettevõtjatele. Väga tähtis on, et need meetmed oleksid ajutised, pandeemiaga otseselt seotud ja piisavad, et aidata finantsraskustega ettevõtjatel oma tegevust taastada. Sellise lähenemisviisiga toetatakse ettevõtjaid, kuid ei jäeta tähelepanuta edusamme, mida Horvaatia on teinud oma finantssektori stabiilsuse parandamiseks.

(28) Väga oluline on jätkata jõupingutusi korruptsiooni takistamise ja korruptsioonijuhtude karistamise raamistiku tugevdamiseks, et tagada COVID-19 kriisi järgne taastumine ning saavutada rahastamisvahendite tõhus, usaldusväärne ja läbipaistev eraldamine ja jaotamine. Hoolimata mitme tegevuskava osalisest rakendamisest on korruptsiooniprobleemid ja huvide konfliktid ettevõtlusvaldkonnas laialt levinud. Ka riiklike rahastamisvahendite läbipaistva ja tõhusa kasutamise tagamiseks tuleb veelgi tugevdada korruptsiooni takistamise ja korruptsioonijuhtude karistamise raamistikku. Korruptsiooni ärahoidmise ja vastavate karistuste jaoks on vaja tõhusamaid vahendeid, eriti kohalikul tasandil. Kohapealsete ametnike ja riigiettevõtete kohalike juhtide kontrollimehhanismide tugevdamise vajadus püsib, samuti püsib vajadus tagada, et huvide konfliktidega tegeleval komisjonil oleks võimalik oma ülesandeid täita. Eeldatavasti alustatakse 2020. aastal läbipaistvuse suurendamise algatuste, näiteks kohtunike ja prokuröride varade avalikustamisega.

(29) Euroopa poolaasta on liidus majandus- ja tööhõivepoliitika pideva koordineerimise raamistik, mis võib edendada kestlikku majandust. Liikmesriigid on teinud oma 2020. aasta riiklikes reformikavades kokkuvõtte ÜRO kestliku arengu eesmärkide rakendamisel tehtud edusammudest. Tagades allpool esitatud soovituste täieliku rakendamise, aitab Horvaatia kaasa kestliku arengu eesmärkide saavutamisele ja ühistele jõupingutustele tagada liidus konkurentsivõimeline kestlikkus.

(30) Komisjon on Euroopa poolaasta (2020) raames Horvaatia majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2020. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2020. aasta lähenemisprogrammi, 2020. aasta riiklikku reformikava ja varasematel aastatel Horvaatiale esitatud soovituste järelmeetmeid. Lisaks nende asjakohasusele Horvaatia eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast võttis ta arvesse ka nende vastavust liidu õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda riigi tulevastesse otsustesse liidu tasandi panus ja tugevdada nii liidu üldist majandusjuhtimist.

(31) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2020. aasta lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[8] kajastub eelkõige allpool esitatud soovituses 1.

(32) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja käesolevat hinnangut, hindas nõukogu 2020. aasta riiklikku reformikava ja 2020. aasta lähenemisprogrammi. Käesolevates soovitustes võetakse arvesse vajadust lahendada pandeemia tagajärjel tekkinud probleeme ja aidata tasakaalustamatuse kõrvaldamist võimaldava esimese sammuna

[8] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

kaasa majanduse taastumisele. Soovitustes 1, 2, 3 ja 4 pööratakse otsest tähelepanu sellele, kuidas tulla toime makromajandusliku tasakaalustamatusega, mille komisjon tuvastas määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 kohaselt.

SOOVITAB Horvaatial võtta 2020. ja 2021. aastal järgmisi meetmeid:

1. Kooskõlas üldise vabastusklausliga võtta kõik vajalikud meetmed, et tulemuslikult reageerida pandeemiale, toetada majandust ja tagada selle taastumine. Kui majandustingimused võimaldavad, järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada usaldusväärne eelarvepositsioon keskpikas perspektiivis ja tagada võla jätkusuutlikkus, suurendades samal ajal investeeringuid. Tugevdada tervishoiusüsteemide vastupanuvõimet. Edendada tervishoiutöötajate ja -asutuste ühtlasemat geograafilist jaotust, tugevdada koostööd kõigi haldustasandite vahel ning soodustada e-tervise valdkonnas tehtavaid investeeringuid.

2. Tõhustada tööturumeetmeid ja -asutusi, viia töötushüvitised piisavale tasemele ja täiustada miinimumsissetuleku kavasid. Suurendada digitaristu ja digiteenuste kättesaadavust ja edendada oskuste omandamist.

3. Kasutada jätkuvalt meetmeid, millega tugevdada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning füüsilisest isikust ettevõtjate likviidsust. Vähendada veelgi maksutaolisi lõive ja piiranguid kaupade ja teenuste turgu käsitlevas seadusandluses. Kiirendada investeerimisküpsete avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erasektori investeeringuid, et kiirendada majanduse taastumist. Suunata investeeringuid eelkõige rohe- ja digipöördesse, täpsemalt tuleks investeerida keskkonnataristusse, kestlikku linna- ja raudteetransporti ning puhta ja tõhusa tootmise, säästva energiatarbimise ja kiire lairibaühenduse edendamisse.

4. Tugevdada riiklike ametiasutuste suutlikkust ja tõhusust riiklike projektide ja meetmete väljatöötamisel ja rakendamisel riigi ja kohalikul tasandil. Parandada kohtusüsteemide tõhusust.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja